

[Helge Larsen.]

til et møde i bispegården den 25. januar. Her aftaltes et senere møde hen på sommeren til grundig gennemdebatering af de divergerende opfattelser, men i breve af 7. februar, 15. april og 17. april 1957 imødegik biskoppen Kalmeyers anskuelser, og i det sidste af brevene sluttede biskoppen med at stille følgende 3 spørgsmål til Kalmeyer — jeg beder om tilladelse til et citat —:

„1) Har De skiftet syn på centrale spørgsmål i denne bog, fremfor alt på den augsburgske bekendelses artikel 4 og alt det, der hænger sammen med den, og vil De tilbagekalde, hvad De har skrevet?

2) Eller mener De at måtte fastholde disse synspunkter, og indser De, at De derved er kommet i et så stærkt modsætningsforhold til Deres præsteløfte og til den kirkes gudstjenester, hvori De tjener, at De som ærlig mand må nedlægge Deres præsteembede?

3) Eller føler De Dem i en sådan gæring og uklarhed, at De vil søge orlov en tid for at overveje Deres stilling?“

Jeg skal ingeniende bestride biskop Høgsbros ret til at imødegå og søge at gendrive Kalmeyers synspunkter, men jeg vil mene, at biskoppen ikke har ret til at stille Kalmeyer over for de alternativer, der er indeholdt i førnævnte spørgsmål. En præst udnævnes af kirkeministeren efter indstilling af menighedsrådet, og så må det yderste, en biskop kan tillade sig, være eventuelt at indstille til kirkeministeren, at den pågældende præsts forbliven i folkekirken tages op til overvejelse. Det kan ikke være biskoppens ret at lægge pres på den pågældende præst ved at stille ham over for de nævnte alternativer.

Fra bispekonventet i Haderslev i september udsendtes meddelelse om, at biskopperne i det væsentlige var enige i biskop Høgsbros behandling af sagen, og der er senere i den forbindelse henvist til artikel 28 i den augsburgske bekendelse. Nu er det vel i høj grad diskutabelt, hvilken vægt man i et demokratisk samfund i dag i spørgsmål om kirkens styrelse skal lægge på en artikel, der er udformet i 1530 i et Tyskland, hvor biskopperne var undergivet fyrster, hvis magt tenderede mod enevælde,

men ser man ordlyden af artikel 28 efter, er det meget tvivlsomt, om den kan bruges som begrundelse for biskop Høgsbros handlemåde.

Det siges i artikel 28, at såfremt biskopperne har noget af sværdets magt, har de den ikke i kraft af bemyndigelse fra evangeliet, men i kraft af den menneskelige ret, og deres embedsmyndighed opregnes som den at forlade synder, at undersøge læren og forkaste den lære, som strider mod evangeliet, og at udelukke de ugudelige, hvis ugudelighed er åbenlys, fra menighedens samfund uden at anvende menneskelig magt, men ved ordet.

Det er mig umuligt at se, at det ikke er at gribe til sværdet og anvende menneskelig magt at stille en præst over for de alternativer, som biskop Høgsbro i sit brev af 17. april stillede Kalmeyer over for.

I øvrigt er det jo — ganske uanset artikel 28 — en kendsgerning, at vi ikke har nogen kirkeforfatning i Danmark og som følge deraf heller ikke noget bispekollegium, som i trosspørgsmål har autoritativ afgørelse, som meget rigtigt fremhævet af det ærede medlem hr. Poul Thomsen i en udtalelse til Lollandsposten den 10. september som svar på bispekonventets kritik af, at Folkeligt Oplysningsforbund har udgivet Kalmeyers bog.

Men nu er det jo draget i tvivl, om Kalmeyer kan forblive i folkekirken med sine synspunkter, og jeg har derfor ønsket at æske den højtærede kirkeministers udtalelse om bispers tilsynspligt og den gældende praksis for præsters forkyndelsesfrihed.

Det forekommer mange mennesker underligt, at der skal fares så hårdt frem mod Kalmeyer, når ingen biskop gik til aktion mod professor Lindhardt, da han om det evige liv fremsatte synspunkter, der efter manges mening var langt stærkere afvigende fra kirkens lære, end Kalmeyers synspunkter er. Den tolerance, der med rette vistes mod Lindhardt, må også kunne komme Kalmeyer til gode.

Vi har imidlertid fortilfælde, der ligger nærmere op ad Kalmeyersagen. I 1884 udgav den kendte præst Otto Møller, Gylling, en bog med titlen „Gjenløsningen“, i hvilken han hævdede, at forsoningslæren var en overleveret teori, der har været